

Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Advies van Stad Gent op de kennisgevingsnota van het plan-MER

15 september 2025

Entiteit

Departement Ruimtelijke Ontwikkeling

Dienst Milieu en Klimaat

Contactpersoon

Amaury Henderick

Stad Gent neemt kennis van de kennisgevingsnota, die een onderdeel is van de plan-milieueffectenrapportage (hierna 'plan-m.e.r.') bij het *Beleidsplan Ruimte Vlaanderen* (hierna 'het BRV').

Wat is het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen

Het BRV zal het kader vormen voor het ruimtelijk beleid van het Vlaams Gewest en van de ruimtelijke planprocessen in uitvoering van dit beleid. Het doet geen uitspraken over concrete percelen of het afleveren van concrete vergunningen. Het is een plan op strategisch niveau dat erop gericht is om samenhang te brengen in de voorbereiding, de vaststelling en de uitvoering van beslissingen in de ruimtelijke ordening.

Dat maakt het BRV de opvolger van het *Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen* (hierna 'het RSV'). Wanneer het BRV wordt goedgekeurd, vervalt het RSV.

In tegenstelling tot het RSV, is het BRV niet allesomvattend. Het BRV is opgebouwd uit een strategische visie en meerdere beleidskaders. De strategische visie legt een toekomstbeeld vast, samen met een overzicht van beleidsopties op lange termijn. Beleidskaders beschrijven onder meer hoe en met wie de gewenste ruimtelijke ontwikkeling wordt verwezenlijkt. Ze functioneren als een geheel maar kunnen in functie van veranderende maatschappelijke noden onafhankelijk van elkaar worden herzien of aangevuld. Beleidskaders kunnen ook worden opgeheven of toegevoegd.

Geen van de onderdelen van het BRV heeft verordenende kracht. Het BRV bevat geen strikte taakstelling voor de andere bestuursniveaus.

Het BRV is nog niet opgemaakt. Dit advies gaat over een onderdeel van de eerste stap daartoe: de conceptnota. De bedoeling van de conceptnota is om een publieke dialoog op te starten over de krachtlijnen van de visie en de manier waarop die kan worden waargemaakt.

Wat is de plan-m.e.r.

De plan-m.e.r. is het onderzoeken van de mogelijke aanzienlijke effecten van het plan op mens en milieu. Dit onderzoek gebeurt gelijktijdig en in voortdurende wisselwerking met het opmaken van het BRV. Daardoor kan het niet alleen milieubelangen tastbaar maken bij de eindbeslissing, maar kan het ook bijdragen aan de optimalisatie van de keuzes die het BRV maakt.

De kennisgevingsnota is het startsein van de plan-m.e.r.. In die nota wordt omschreven hoe het onderzoek zal gevoerd worden. Het legt vast wat er onderzocht zal worden en hoe dat zal gebeuren. De reacties op de kennisgevingsnota zijn sturend voor het vervolg van het onderzoek.

De plan-m.e.r. wordt afgesloten met een plan-milieueffectenrapport (hierna 'plan-MER'). In het plan-MER wordt aangegeven welke stappen werden doorlopen en op welke manier en op welke punten het BRV in de loop van het proces werd aangepast op basis van de inzichten uit de plan-m.e.r.. Dat gebeurt eerst in de vorm van een ontwerp-BRV en een ontwerp-MER. Die zullen net zoals de conceptnota en de kennisgevingsnota onderworpen worden aan een openbaar onderzoek. Op basis van adviezen en inspraakreacties tijdens dit openbaar onderzoek kunnen zowel het BRV als het plan-MER nog worden aangepast.

Bij de definitieve goedkeuring van het BRV wordt aangegeven hoe en op welke punten het BRV rekening houdt met de bevindingen van de plan-m.e.r..

Advies op de kennisgevingsnota

Stad Gent is een van de dertien centrumsteden van Vlaanderen. Gent is bovendien de op een na meest bevolkte stedelijke agglomeratie van het gewest en de vestigingsplaats van ontelbare instellingen en infrastructuren ten dienste van de hele Vlaamse bevolking en economie. Een onderscheidend aspect van de stedelijke ruimte is de onderlinge nabijheid van talrijke mensen, plaatsen en activiteiten. Soms brengt deze nabijheid wrijving en uitdagingen met zich mee. Daar staat tegenover dat de stedelijke ruimte ook verbindt en unieke kansen bevat. Stad Gent vindt het belangrijk dat de onderzoeksvragen de uitdagingen en vooral de troeven van de stedelijke ruimte niet over het hoofd te zien.

Het formuleren van concrete onderzoeksvragen om de effecten van een strategisch plan te onderzoeken is geen sinecure. De kennisgevingsnota slaagt erin om de complexiteit van deze opgave op een beknopte, overzichtelijke en begrijpelijke manier over te brengen. De terugkoppeling met de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (hierna 'DOD') is een interessant vertrekpunt. De vertaling van deze DOD's naar concrete onderzoeksvragen is bij sommige thema's nog niet zo scherp.

Ook de wisselwerking tussen de thema's blijft vaag. Zo wordt soms vanuit één thema een verband gelegd met een ander thema, zonder dat dat verband daar wederkerig gelegd wordt. Bovendien is het niet duidelijk wat deze verbanden dan betekenen voor het verdere onderzoek. Zullen zij aanleiding geven tot bijkomende onderzoeksvragen of niet?

Methodologie van de effectbeoordeling

Op **pp.34-37** wordt toegelicht dat de milieueffecten van het plan zullen worden onderzocht op basis van twee beoordelingen:

1. Beoordeling 1 op basis van een visiescenario (met maximale uitvoering van de ambities)
2. Beoordeling 2 op basis van een minimale uitvoering van de ambities anderzijds.

Beide beoordelingen gebeuren door de scenario's te vergelijken met de autonome ontwikkeling van de ruimte. Omdat alle scenario's veel onzekerheden bevatten, worden ze als vorken weergegeven.

De slechtst mogelijke uitkomst van beoordeling 2 wordt toegelicht als volgt:

"Bij een minimale uitvoering van de visie van het BRV is de toestand slechter dan bij een 'worst case' referentiesituatie. Deze beoordeling treedt op wanneer in beoordeling 1 werd

vastgesteld dat de visie in conflict is met bepaalde targets. In dat geval kan de toestand ook slechter worden dan de 'worst case' referentiesituatie. Dit is dus dezelfde negatieve beoordeling zoals in beoordeling 1. In beoordeling 1 worden maatregelen voorgesteld om de trend te milderen."

Deze kijkwijze lijkt voorbij te gaan aan de mogelijkheid dat een scenariovork zodanig ruim kan zijn dat ze langs de bovenzijde de autonome ontwikkeling overstijgt terwijl ze er aan de onderzijde ook onder duikt. Dat kan bijvoorbeeld door scherpe ambities te formuleren en tegelijk het noodzakelijke instrumentarium los te laten of af te bouwen.

Kort gesteld: ook wanneer een visie *niet* in strijd is met een bepaalde target (= 'DOD'), kan een minimale uitwerking ervan een stap achteruit zijn voor de verwezenlijking ervan. Het kunnen voorvallen van de slechtst mogelijke beoordeling van het minimumscenario kan niet afhankelijk gemaakt worden van het voorvallen van de slechtst mogelijke beoordeling van het visiescenario.

Onderzoeksmethodiek per thema

Impact op mobiliteit

p.43: duurzame ontwikkelingsdoelen

Het is niet helemaal duidelijk hoe het geciteerde DOD vertaald wordt naar een onderzoeksvraag. De focus zou gelegd worden op DOD 3: goede gezondheid en welzijn (verkeersongevallen). Target 3.6 van dit DOD gaat inderdaad over het verminderen van het aantal verkeersslachtoffers. Deze target had als tijdshorizon 2020. Het BRV kan vanzelfsprekend geen doelen in het verleden behalen.

Bovendien bevat het beoordelingskader van de kennisgevingsnota geen beoordelingscriterium of indicator in verband met verkeersongevallen. De verband tussen het DOD en de onderzoeksvraag is daardoor zoek. Het verdwijnen van dit criterium in de vertaling van het DOD naar het beoordelingskader verdient een uitdrukkelijke motivering.

p.44: personenvervoer

"Internationaal onderzoek toonde recent aan dat het louter inzetten op nabijheid en bereikbaarheid niet voldoende is om een duurzaam verplaatsingsgedrag te garanderen. Deze conclusie werd ook op Vlaams niveau bevestigd in de studie 'Slimme Verdichting' waarin verschillende scenario's rond verdichting en mobiliteitsbeleid werden gecombineerd."

Stad Gent betreurt dat deze passage ingezet wordt om de onderzoeksvragen in dit en andere thema's te vertroebelen. Nabijheid van oorsprong en bestemming zijn geen *garantie* voor een duurzame en gezonde verplaatsingskeuze, maar wel een *bestaansvoorwaarde*. Wie ver weg van hun werk, school, zorginstelling, dienstverlener of cultuurbestemming woont, kan die keuze immers niet maken. Dat de keuze, wanneer die bestaat, nog aantrekkelijker kan gemaakt worden onderschrijven we voluit. Stad Gent investeert daarom al lang in kwaliteitsvolle zachte mobiliteitsinfrastructuur. We maken bovendien al jaren werk van de ruimtelijke koppeling van zachte vervoersinfrastructuur aan het groenblauwe netwerk.

Niet alleen voor zachte verplaatsingen is nabijheid een bestaansvoorwaarde. Ook het openbaar vervoer functioneert het beste wanneer het ruimtelijke knooppunten met elkaar verbindt. Dit is het uitgangspunt van de recente hervorming van het aanbod van De Lijn, waar het gebiedsdekkende aanbod ('basismobiliteit') werd verlaten ten gunste van een geconcentreerd, vraagvolgend aanbod ('basisbereikbaarheid'). Dit aanbod bereikt meer Vlamingen wanneer zij in een gebundelde ruimte leven.

p.45: goederenvervoer

“Er zijn geen kwantitatieve targets omtrent de ruimtelijke randvoorwaarden om tot een duurzamere logistieke mobiliteit te komen. Daarom zal er gekeken worden in welke mate het BRV een duurzaam locatiebeleid (ontsluitingen via water en spoor) voor bedrijventerreinen faciliteert.”

Stad Gent vraagt om dit vraagstuk vanuit twee invalshoeken te bekijken: bestaande ontsluiting als randvoorwaarde voor nieuwe bedrijventerreinen enerzijds; verbetering van de ontsluiting van bestaande bedrijventerreinen anderzijds.

Impact op het watersysteem

p.47: duurzame ontwikkelingsdoelen

De duurzame ontwikkelingsdoelen worden geciteerd met daaraan gekoppeld vaak slechts één thema, tussen haakjes. Nochtans gaat achter ieder doel telkens een hele waaier van onderwerpen verscholen. Stad Gent adviseert om deze doelen breder te bekijken.

“Duurzame steden en gemeenschappen (wateroverlast)”

Dit DOD gaat over wateroverlast maar net zo goed over vervuiling (target 11.6). Bovendien gaat het niet over wateroverlast in het bijzonder maar over natuurrampen in het algemeen. Vlaanderen is historisch gevoelig voor wateroverlast en door klimaatverandering ook steeds meer voor hittegolven en droogte. Weerbaarheid tegen rampen door zowel mitigatie als adaptatie zitten vervat in dit DOD (target 11.b).

“Verantwoorde consumptie en productie (vervuiling)”

Een kritische blik op het verband tussen economische productie en de vervuiling van het watersysteem is terecht. Productie kan ook een rol spelen bij droogte. In het bijzonder de landbouwproductie wordt soms geconfronteerd met waterschaarste. Tegelijk bevat het landbouwweeftal talloze grachten die de grond overmatig draineren. Hierop ingrijpen is niet louter ‘klimaatactie’, maar ingrijpen op het productiesysteem dan aan de basis van onze consumptie ligt (target 12.2).

Een aanzienlijk deel van het drinkwater in Vlaanderen is afkomstig uit Wallonië. De kwaliteit ervan hangt dus voor een deel af van het beleid in een ander gewest. Het lijkt daarom zinvol om in het Vlaamse beleid sterker te focussen op die aspecten waar het gewest wel dicht bij de bron staat.

p.48: ruimte voor oppervlaktewater

“Daarnaast voert het afstromend stedelijk water vaak verontreinigingen met zich mee en hebben overstorten, waarbij ongezuiverd afvalwater direct in rivieren terechtkomt tijdens hevige regenval, eveneens een impact op de waterkwaliteit.”

De steden zijn een producent van verontreinigd water. Het afstromen van verontreinigd water is daarom geen specifiek stedelijk probleem. Ook de niet-stedelijke gebieden en activiteiten produceren afvalwater. Steden bieden wel de beste kansen voor een ruimtelijk en financieel optimale afvoer van dat afvalwater naar rioolwaterzuiveringsinstallaties in vergelijking met de buitengebieden.

“Dit wordt afgetoetst via volgende indicator: Hectaren ruimte voor water (van nature overstroombaar), dat niet is ingenomen door een harde bestemming.”

De kaart met de ‘van nature overstroombare gebieden’ lijkt een te ruw instrument om deze beoordeling mee te maken. Deze kaartlaag toont immers alle bodems die indicaties bevatten dat ze ooit in de afgelopen duizenden jaren overstroomd werden. De hele Gentse binnenstad is daarom van nature overstroombaar gebied, met als een flinke brok van Antwerpen en zelfs heel Oostende. Stad Gent adviseert om gebruik te maken van de watertoetskaarten. Die kaarten geven een duidelijker beeld van de reële overstromingsrisico’s vandaag en in de toekomst, o.a. door de modellering van een middelgrote kans op overstromingen in het toekomstige klimaat.

p.49: grondwater en -droogte

“Voor het subthema grondwater en droogte wordt het ruimtebeslag als belangrijkste ruimtelijke component gezien. De beoordeling zal dan ook kwalitatieve bespreking zijn van de resultaten uit het thema ruimte waar de evolutie in het ruimtebeslag besproken wordt.”

Het is niet duidelijk waarom voor dit thema enkel een kwalitatieve beoordeling overwogen wordt. Het ruimtebeslag kan concreet afgezet worden op bestaande kaarten i.v.m. grondwaterstromen en de infiltratiegevoeligheid van de bodem. Zo is ook sneller duidelijk waar de opportuniteiten liggen voor een doeltreffend onthardingsbeleid. Een brede blik op de betekenis van ‘ruimtebeslag’ is ook nuttig. Het ontwikkelen van gronden gaat immers vaak samen met het wegpompen van grondwater.

Daarnaast is het belangrijk om niet enkel de kwantiteit maar ook de kwaliteit van het grondwater in overweging te nemen. Ook in gebieden waar de bodem minder verzegeld is, kan het bodemwater daardoor bedreigd worden.

p.49: wateroverlast

“De target voor dit subthema is het beperken van het aantal mensen die wonen in overstromingsgevoelig gebied (met grote kans). Er is hierbij geen concrete kwantitatieve doelstelling omtrent het maximaal aantal mensen dat in overstromingsgevoelig gebied mag wonen. Er wordt dus algemeen getoetst of het aantal mensen in overstromingsgevoelig gebied vermindert als gevolg van het BRV.”

Stad Gent adviseert om dit te baseren op de watertoetskaarten, meer bepaald de indicator ‘middelgrote kans toekomstig klimaat’. Het BRV legt een visie vast voor de toekomst, niet slechts een reactie op het heden.

Daarnaast adviseert Stad Gent om wateroverlast niet te verengen tot een conflict tussen ruimte voor water en ruimte voor wonen. Ook andere functies dan wonen kunnen ernstig gehinderd worden door waterpieken, net als de infrastructuur die hen verbindt en moet functioneren als aanrijroute voor hulpverlening in noodsituaties. Ook zij kunnen daar materiële en financiële schade door lijden.

p.50: verband met andere thema’s

“Relatie met het thema “klimaat”: Binnen het thema klimaat komt het aspect droogte aan bod. Er bestaat een duidelijke relatie tussen de (toegenomen) droogte en (toegenomen) kans op.”

Deze zin houdt zo op. Het is niet duidelijk welk punt het onderzoek hiermee zou maken.

Impact op biodiversiteit

p.51: Europese natuurherstelwet

Er wordt verwezen naar de Europese natuurherstelwet. Die zou leidend zijn voor het onderzoek zolang er geen Vlaams natuurherstelplan is. Daardoor is het niet duidelijk of de onderzoeksvragen

waarvan we nu in kennis worden gesteld, wel degelijk onderzocht zullen worden. Bovendien bevat de natuurherstelwet ook doelen met de horizon op 2030. Het BRV heeft een onrechtstreekse werking. De ambities ervan staan of vallen met het ruimtelijk beleid dat erop volgt. 2030 is de tijdsschaal van ruimtelijke ontwikkeling zeer nabij. De kans dat deze onderzoeksvraag een duidelijk verschil tussen het BRV en het RSV kan aantonen lijkt daardoor op voorhand klein.

Daarnaast wordt vermeld dat het onderzoek steeds zal focussen op grotere natuurlijke gehelen. Het is niet duidelijk of daarmee bedoeld wordt: 'het vrijwaren van bestaande grote gehelen' of het 'consolideren van versnipperde natuur tot grotere gehelen'.

p.52: ecotoop- en habitatcreatie

Het groene kader waarin targets worden toegelicht bevat tekst die abrupt ophoudt. Het kader verwijst o.a. naar volgende doelstelling:

"30% van de drooggelegde veengebieden die voor de landbouw worden gebruikt tegen 2030 te herstellen, en 50% tegen 2050 (een lager percentage is mogelijk voor landen waar dit niet haalbaar is)."

Deze doelstelling komt op geen enkele manier terug in het overzicht van de onderzoeksvragen onder hoofding 4.3.2. De doelstellingen van deze wet zouden nochtans leidend zijn voor het onderzoek zo lang er geen Vlaams natuurherstelplan is.

p.53: verstoring

"Elementen die de kwaliteit van het habitat en zijn soortenrijkdom mee bepalen, zoals verdroging, vernatting, water- en luchtkwaliteit, komen aan bod in het subthema verstoring."

Dit wordt niet weergegeven in de overzichtstabel met de criteria en indicatoren voor het onderzoek van dit thema. Daar wordt enkel naar verstoring door verzuring gekeken. Bovendien wordt dat gekoppeld aan de doelstellingen van het mestactieprogramma. Dat vernauwt het thema tot de landbouw, terwijl ook andere activiteiten bijdragen aan verzuring.

p.55: verband met andere thema's

"Eventuele ingrepen op het infrastructuurnetwerk kunnen mogelijks een impact hebben op het subthema 'Ver- en ontsnippering, barrièrewerking van natuurlijke structuren' door het versterken of afzwakken van de barrièrewerking van infrastructuur. Het beheer en onderhoud van dergelijke structuren kan impact hebben op dit subthema. Dit is echter minder relevant op dit strategisch niveau, maar eerder op projectniveau."

Niet enkel het beheer maar ook de aanleg en het bestaan van dergelijke infrastructuren heeft een impact op versnippering en barrièrewerking. Als er zeer veel strategische infrastructuur op strategisch niveau geprojecteerd wordt naast of zelfs door bos- of natuurgebieden, neemt de kans toe dat die gebieden versnipperd geraken of nooit duurzaam kunnen ontwikkelen.

Impact op de ruimtelijke kwaliteit van de leefomgeving

p.56: duurzame ontwikkelingsdoelen

In dit hoofdstuk wordt target 11.3 aangehaald: verhouding van de mate van ruimtebeslag tot de mate van de bevolkingsgroei. Dit wordt vertaald naar een Europees stappenplan richting geen netto toename van het ruimtebeslag in 2050. Dit is een sterke ambitie, maar het verband met de bevolkingstoename wordt daarin niet gelegd.

p.57: verband met andere thema's

"Het aspect ruimtebeslag is van belang voor verschillende andere thema's en zal ook in thema's water, biodiversiteit"

Deze zin eindigt abrupt.

"Relatie met het subthema "wateroverlast en droogte" omdat ruimtebeslag een belangrijke impact heeft op waterinfiltratie, waterbuffering en watercaptatie."

Waarom niet het volledige thema water? Ook de ruimte voor oppervlaktewater en de kwaliteit van het grondwater worden sterk bepaald door de ruimtelijke structuur.

"Relatie met het thema "gezonde en veilige leefomgeving": omdat de omgeving en de organisatie ervan een impact hebben op gezonde keuzes die worden gemaakt (vb. actieve mobiliteit, rustplaatsen in de openbare ruimte...)"

Het verband tussen een gezonde keuze voor actieve mobiliteit en de ruimtelijke structuur worden uitdrukkelijk *niet* onderzocht in het thema 'impact op gezonde en veilige leefomgeving'. Dit is illustratief voor hoe bij de verbanden die op het einde van ieder thematisch hoofdstuk benoemd worden niet duidelijk wordt gemaakt welke invloed die zullen hebben op het onderzoek.

Ruimtelijke structuur gaat niet enkel om het aantrekkelijker maken van verplaatsingskeuzes die de eigen gezondheid bevorderen. Het gaat ook over het levensvatbaar maken van alternatieven voor keuzes die de gezondheid van anderen kunnen schaden. Meer gemotoriseerde verplaatsingen leiden tot meer geluidshinder, meer uitstoot van fijnstof en meer neerslag van stikstof. Die brengen meer nadelige effecten teweeg voor wie nabij de daartoe gebruikte infrastructuur woont en werkt dan voor wie de verplaatsing maakt. De levensvatbaarheid van deze alternatieven hangt zeer sterk af van de ruimtelijke structuur.

Daarnaast valt op dat er geen onderzoeksvragen worden geformuleerd die verband houden met landschap, erfgoed en archeologie.

Impact op het klimaat en de gevolgen van klimaatverandering

p.59: klimaatmitigatie – energiereductie

"Op Vlaams niveau worden twee doelstellingen geformuleerd ifv energiereductie tegen 2030: productie van 28.512 GWh hernieuwbare energie in 2030"

Het opdrijven van het *aanbod* van hernieuwbare energie houdt geen rechtstreeks verband met de vermindering van de *vraag* naar energie. Hernieuwbare energie heeft meer impact op het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen als de totale energievraag stabiel blijft. Als de energievraag even snel of sneller toeneemt dan de hernieuwbare productiecapaciteit, wordt in het beste geval een status quo bereikt, geen mitigatie.

"[...] energiebesparing van 84.062 TWh"

De herkomst en de betekenis van dit cijfer zijn niet duidelijk. Het gebruikte decimaalteken veroorzaakt verdere onduidelijkheid: gaat dit om viertachtig of om viertachtigduizend TWh? En op welke tijdsschaal? Per jaar? Gaat het over alle energiebronnen samen of enkel elektriciteit? De totale elektriciteitsconsumptie in Vlaanderen in 2024 bedroeg ongeveer 50.000 GWh, ofwel 50 TWh. Stad Gent adviseert om de ruimtevraag voor een duurzame energietransitie breder te benaderen:

- > Voorziet het BRV in een visie op de infrastructuur om decentraal opgewerkte hernieuwbare energie op te slaan en uit te wisselen? Waar ruimte schaars en kostbaar is, is het weinig zinvol

om gecentraliseerde zonneparken te voorzien wanneer er nog enorme dakoppervlakken zijn waar zonnepanelen op kunnen.

- > Bevordert het BRV korte verplaatsingsafstanden? Een rit met een elektrische auto die wordt gevoed met stroom uit een aardgascentrale veroorzaakt meer CO₂-uitstoot dan een wandeling of een fietsverplaatsing.
- > Bevordert het BRV de randvoorwaarden voor de uitbouw van warmtenetten? De verwarming van een ziekenhuis vraagt minder energie als die gebeurt met de restwarmte van een rioolwaterzuiveringsinstallatie dan met een warmtepomp.

p.61: klimaatadaptatie – hitte

Het beoordelingskader aan het einde van het hoofdstuk vermeldt volgende indicator:

“Aandeel oppervlakte groen, gemiddelde boomkruinbedekking, oppervlakte verharding, aandeel schaduw, etc.”

Dit is een vage formulering van de onderzoeksvraag. Wat schuilt nog achter etc.? Gaat boomkruinbedekking enkel over een appreciatie van zachte bestemmingscategorieën? Wordt dit ook gekoppeld aan het verminderen van het risico op *rampen* (waarvoor inspiratie kan gehaald worden in *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction*)? Hittegolven treffen de bewoners en andere gebruikers van de stedelijke ruimte het hardst – een gevolg van het stedelijk hitte-eilandeffect. Voorziet het BRV voldoende aanknopingspunten, instrumenten en hefboomen voor de groenblauwe dooradering van de stedelijke ruimte?

p.61: verband met andere thema's

“Voor het thema Klimaat zijn onder meer volgende relaties van belang: Mobiliteit en bereikbaarheid [...] Biodiversiteit [...] Water [...] Gezonde en veilige leefomgeving”

De bedoeling van de hoofdstukken ‘relatie met andere thema's' blijkt opnieuw troebel. In het thema impact op ruimtegebruik wordt verwezen naar het verband met het thema klimaat. Omgekeerd wordt dat verband niet gelegd. Wat is de bedoeling van deze verbanden? Welke onderzoeksvragen worden er daardoor gesteld? In welk thema zullen we in het uiteindelijke plan-MER de antwoorden op deze vragen kunnen vinden?

Impact op gezonde en veilige leefomgeving

p.62: duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

“De Verenigde Naties koppelen het thema aan de volgende duurzaamheidsdoelstellingen: 3 - goede gezondheid en welzijn en 11 - duurzame steden en gemeenschappen”

Aanvullend kan dit thema ook gekoppeld worden aan de DOD's 6 (proper water en sanitair) en 12 (verantwoorde consumptie en productie).

p.62-64: milieukwaliteit – lucht en geluid

Stad Gent gaat ermee akkoord dat langdurige blootstelling aan hoge geluidsniveaus de gezondheid schaadt. Het m.e.r.-afwegingskader voor woonontwikkelingen op geluidsbelaste locaties biedt al een eerste houvast om dit onderwerp een plaats te geven in de ruimtelijke besluitvorming. Net als dat afwegingskader vragen we dat dit onderwerp wederkerig wordt beoordeeld: wordt er enkel gekeken naar de optimale locatiekeuze voor *nieuwe* woongebieden en luidruchtige infrastructuur? Of vertaalt het BRV dit vraagstuk ook in het aanpassen van de *bestaande* infrastructuur om de geluidsdruk op waardevolle en drukbevolkte *bestaande* woongebieden te verlichten?

p.65: leefkwaliteit – groen in de omgeving

"Op vlak van bevorderende leefkwaliteit is het moeilijker om een strategische beoordeling te leveren, gelijkaardig aan de andere thema's. Ruimtelijke aspecten die de gezondheid bevorderen qua leefkwaliteit zijn doorgaans moeilijk eenduidig te beoordelen, zeker op het abstractieniveau van het BRV. Een leefomgeving die uitnodigt om te bewegen, voor sociale cohesie zorgt, bereikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen en diensten biedt zijn aspecten die bijdragen tot de algemene gezondheid, maar moeilijk meetbaar. Daarenboven zijn er geen duidelijke kwantitatieve doelstellingen, waarden en normen voor bepaald. Daarom beoordelen we uitsluitend de impact van het BRV op de aanwezigheid van groen in de leefomgeving. De aanwezigheid van groen komt niet alleen het klimaat ten goede, maar draagt ook bij tot de mentale en fysieke gezondheid van mensen. De nabijheid van groen faciliteert onder meer een actievere levensstijl, luwteplekken en mogelijkheden voor recreatie en ontspanning. De Vlaamse groennorm stelt een duidelijke target voor groen in de leefomgeving voorop, waardoor we een kwalitatieve toetsing kunnen doen van de impact van het BRV."

Stad Gent gaat niet akkoord met deze analyse. Nabijheid van oorsprong en bestemming zijn geen *garantie* voor een duurzame en gezonde verplaatsingskeuze, maar wel een *bestaansvoorwaarde*. Wie ver weg van hun werk, school, zorginstelling, dienstverlener of cultuurbestemming woont, kan die keuze immers niet maken. Dat de keuze, wanneer die bestaat, nog aantrekkelijker kan gemaakt worden door in te zetten op natuur onderschrijven we voluit. Stad Gent maakt daarom al ruim tien jaar de uitbouw van groenklimateassen een speerpunt van het lokale ruimtelijke beleid.

De nabijheid van natuur is meetbaar. De nabijheid tot elkaar is dat ook:

- > Hoeveel Vlamingen zullen nog wonen op plekken met een slechte mobiscoring?
- > Hoeveel Vlamingen zullen nog wonen op meer dan 5 km van de meest nabije basisschool, huisarts, tandarts, kruidenier, sporthal, etc.?
- > Hoeveel Vlamingen zullen nog wonen in een voedselwoestijn?

Daarnaast kan natuur meer zijn dan een afgezonderd gebied. Natuur is een dimensie die kan toegevoegd worden aan alle soorten ruimtegebruik. Door natuur te verweven in de alledaagse omgeving kan de druk op de grotere natuurgebieden onder controle gehouden. Een zondagse wandeling in een natuurreservaat bezorgt iemand die doordeweeks in een hitte-eiland slaapt geen betere nachtrust. Het verder aansnijden van afgelegen gebieden in de nabijheid van natuurgebieden bewijst die natuurgebieden geen dienst. De beoordeling van de effecten op de leefkwaliteit vernauwen tot een afstandsanalyse tussen bestemmingscategorieën mist nuance.

Conclusie

De kennisgevingsnota is een helder vormgegeven en goed leesbaar document. Het is een verdienstelijke aanzet om op een gestructureerde manier onderzoek te voeren naar de concrete impact van een abstract, strategisch plan.

De structuur mist soms wat consistentie: de samenhang tussen de duurzame ontwikkelingsdoelen, de concrete beleidskaders, de uiteindelijke onderzoeksvragen en de verbanden met andere thema's is soms troebel.

Stad Gent zoekt nog een stedelijk perspectief in de onderzoeksvragen en betreurt dat de vragen vaak de sterktes en de kansen van de stedelijke ruimte miskennen. Dit valt onder meer op in het ontwijken van de versterking van nabijheid als een indicator in meerdere thema's en de onvoldoende onderbouwde keuze voor sommige informatiebronnen.